

2 'arin

Nr. 32 – Leygardagur 15. februar 1997

DAGNY JOENSEN
JENS KR. VANG

Í október í fjør varð Karin Kjølbro av Landsstýrinum biðin um at taka við sum formaður í stýrinum fyri ALS. Tað tekur hon sum ein heiður og vónar, at hon hevur førleikan at gera munagott arbeiði.

Tað skuldi tó ikki verið nakar trupulleiki. Nýggi formaður er væl skúlaður til slíkt arbeiði.

Í 16 ár var hon tinglimur fyri Tjóðveldisflokkinn, men valdi at fara út politiska arbeiðinum tí sum hon sjálf tekur til - tað var ikki ætlanin at tað skuldi verða lívsstarv.

Hon er útbúgvin sosialráðgevi, og hevur í nógv ár verið leiðari á Kriminallforsorgini. Ein av týðandi uppgáunum í hesum starvi hevur verið at skaffa fólki undir Kriminallforsorgini útbúgving og arbeiði.

Í hesum sambandi hevur hon havt tætt samstarv við arbeiðsmarknaðin, og sigur, at hon skyldar arbeiðsgevarum eina stóra tøkk, tí teir hava verið ótrúliga beinnsamir, tá hon hevur havt brúk fyri at fáa fólk í arbeiði.

Upplýsing skapar fátan

Fríggjadagin í farnu viku skipaði ALS fyri seminari, har fólk sum taka avgerðir, hava ávirkan og ábyrgd fyri teimum arbeiðsleysu, vórðu kunnad um arbeiðið við lógarbrotingum og um arbeiðið á stovninum.

Um uppgávuna sum formaður í stýrinum fyri ALS, sigur Karin Kjølbro: - Tað, at arbeiðsgevarar og fakfeløgini hava stovnað Arbeiðsloysisskipanina er søguligt, tí hesir partar annars eru mótpartar.

- Tað er í sjálvum sær eitt bragd at partarnir hava megnað at loysa hesa stóru samfelagsuppgávu. Eg skal tí finna eina gongda leið millum partarnar. Tað kann koma til at krevja nógv av mær.

- Arbeiðsloysisskipanin hevur verið fyrri mótbúð frá byrjanini. Ein av orsøkunum til óviljan móttvegis skipanini er helst, at ov lítið hevur verið kunnað um ALS, og tí var skipað fyri seminarinum undir heitinum „Broytið ALS-lógina“, har vit finga upplýsing og vitan um arbeiðið á stovninum nú og í framtíðini.

Støðan hjá ALS

- Serliga hugtók tað meg nógv at síggja ein film, sum ALS hevur latið gjørt. Tað var kanska tað besta innleggjið á seminairinum, tí tað eydnadist at fáa evnið so væl og fjølbroytt lýst.

-Umframt tað hevði Sjúrdur Horsdal, stjóri á ALS, fingið til vega strikumyndir, við áhugaverdum upplýsingum um støðuna hjá skipanini, sigur Karin Kjølbro.

Fyri sløkum fimm árum síðan fór ALS at virka, og í hesum tíðarskeiði eru meir enn ein millard krónur goldin inn, og 873 mió. krónur útgjaldnar.

- Hugsad tær til, um tað almenna skuldi havt hesa útreiðslu aftrat øllum hinum, sum koma í hesum tíðarskeiðinum?

-Persónliga haldi eg, at seinastu fimm árin við arbeiðsloysinum o.s., er truplasta tíðarskeið okkara síðan seinna heimsbardaga. Tað kom sum eitt óløg oman yvir okkum, og vit vóru þúra ófyrirreikað til at taka okkum av teimum arbeiðsleysu.

Karin Kjølbro, formaður í ALS: - Eg haldi, at vit sum menniskju á einhvønn hátt mugu stuðla teimum, sum hava mist arbeiðið, at tey kunnu varðveita sít sjálvsvirði og ikki kenna seg kasseraðan.

Karin Kjølbro um 16 ár í politikki:

Ongantíð ætlanin at verða mítt lívsstarv

- Eg helt meg kunna gera betri arbeiði aðrastaðni enn í tinginum, og tað havi eg ongantíð angrað, sigur nýggi stýrisformaðurin fyri Arbeiðsloysisskipanina

- Tað var tí ein gáva til føroyska samfelagið, at partarnir á arbeiðsmarknaðinum tóku stig til at stovna ALS, hóast eingin tá visti, hvussu stórir tørvurin á útgjaldi fór at verða.

Ótryggu útlitini hjá ALS í byrjanini ørkymlaðu bæði brúkarar og starvsfólkini á stovninum.

Óvissan í fyrstuni

- Tey arbeiðsleysu hoyrdu annan hvønn dag, at nú var kassin tómur. Eingin visti, hvussu leingi tey kundu fáa stuðul, hvussu nógv o.s.fr. Tey noyddust at liva í óvissu, umframt at tey høvdu mist arbeiðið.

- Alt hetta slapp landskassin undan at taka stuðul til, og kundi nýta tíð og orku til onnur gerðarmál, sigur Karin Kjølbro, sum heldur, at góðar grundir vóru fyri stríðinum, sum tók seg upp millum stýrið fyri ALS og Landsstýrið, eitt nú tá Landsstýrið blandaði seg

upp í útgjaldstíðina.

Lógin sigur, at útgjaldstíðin er tvey ár. Síðani er hon longd fleiri ferðir. Í broytingaruppskotinum mæla vit til, at útgjaldstíðin skal vera trý ár og tveir mánaðir, so sum hon er í dag.

- Í stýrinum fyri ALS eru vit samd um lógarbroytingina, at nógaldandi útgjaldið skal vera 70% og at varðveita útgjaldingartíðina. Vit eru eisini samd um at lækka inngjaldið úr 2,75% niður í fyrribils 2,5% 1. juli í ár, sum merkir, at vit fáa 34 mió. krónur minni árliga. Henda upphæddin fer í staðin í umferð í samfelagnum.

Undantaksstøðan

- Hava politikarar gjørt sær dælt av málinum um Arbeiðsloysisskipanina?

- Nóg fólk hava fingið útgjald frá ALS, og tað hevur tí sjálvandi eisini politiskan áhuga.

- Eg haldi, at vit øll hava

verið í undantaksstøðu, tá kreppan kom, og at stríðið millum stýrið fyri ALS og Landsstýrið kom av somu orsök.

- Áhugaverd eru kortini politisku sjónarmiðini, sum komu fram á seminariinum, at ALS verður ein fíggjarmidsavnanandi stovnur í føroyska samfelagnum. Hesus stóri eg einki fyri, sigur Karin Kjølbro.

- Skuldu vit fingið ein fullan grunn, so er tað bert at fegnast um í hesum peningafátækra samfelagnum, men vegna stýrið tori eg at siga, at tað beinanvegin hevði verið semja um at minka inngjaldið.

- ALS er ogn hjá Føroya fólki og pørtunum á arbeiðsmarknaðinum, og tí skulu politikararnir vísa áhuga fyri at skaffa arbeiðspláss, heldur enn at taka sær av arbeiðinum í ALS. Eg havi tí biðið um at fáa arbeiðsfrið, sigur Karin Kjølbro.

Bæta um tænaðuna

ALS fer serliga at leggja seg eftir at fáa arbeiðsávísingina at virka betur, væntandi í 2. ársfjórðingi í ár. Eisini eru heimildir í lógini at geva arbeiðsleysum stuðul at fara á skeið, so tey betur eru før fyri at bjóða seg fram á arbeiðsmarknaðinum, og hetta er eisini á skránni, sigur Karin Kjølbro.

- Sjálvandi hevði tað all-arbesta verið, um ALS varð avtikið, og arbeiðsloysið hvarv, men tað líkist nærum góðvarni at hugsa sær, sigur Karin Kjølbro.

ALS er stovnur, ið átekur sær avleiðingar av einum samfelagsligum trupulleika, sum tað er at fólk hava mist arbeiði. Tað skulu tey hava endurgjaldt fyri, eins og ALS frameftir skal virka fyri, at stuðla fólki at umstilla seg til broyttu viðurskiftini.

- Tað verður arbeiðssetningurin frameftir, sigur Karin Kjølbro.